Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (devátého senátu)

8. června 2017 *

„Řízení o předběžné otázce — Zemědělství — Uvádění přípravků na ochranu rostlin na trh — Směrnice 2008/69/ES — Článek 3 odst. 2 — Postup nového zhodnocení povolených přípravků na ochranu rostlin členskými státy — Lhůta — Rozdíl mezi jazykovými verzemi“

Ve věci C-293/16,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU, podaná rozhodnutím Tribunal Supremo (Nejvyšší soud, Španělsko) ze dne 5. května 2016, došlým Soudnímu dvoru dne 25. května 2016, v řízení

Sharda Europe BVBA

proti

Administración del Estado,

Syngenta Agro SA,

SOUDNÍ DVŮR (devátý senát),

ve složení E. Juhász, předseda senátu, C. Vajda a C. Lycourgos (zpravodaj), soudci,

generální advokát: M. Szpunar,

vedoucí soudní kanceláře: A. Calot Escobar,

s přihlédnutím k písemné části řízení,

s ohledem na vyjádření předložená:

— za španělskou vládu M. A. Sampol Pucurullem, jako zmocněncem,

— za Evropskou komisi I. Galindo Martín a F. Moro, jako zmocněnkyněmi,

vydává tento

* Jednací jazyk: španělština.

Rozsudek

1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu čl. 3 odst. 2 směrnice Komise 2008/69/ES ze dne 1. července 2008, kterou se mění směrnice Rady 91/414/EHS za účelem zařazení účinných látek klofentezinu, dikamby, difenokonazolu, diflubenzuronu, imazachinu, lenacilu, oxadiazonu, pikloramu a pyriproxyfenu (Úř. věst. 2008, L 172, s. 9).

2 Tato žádost byla předložena v rámci sporu mezi společnostmi Sharda Europe BVBA (dále jen „Sharda“) a Syngenta Agro SA (dále jen „Syngenta“) ve věci postupu nového zhodnocení přípravku na ochranu rostlin registrovaného jménem Sharda.

Právní rámec

Směrnice 2008/66/ES

3 Článek 3 odst. 2 směrnice Komise 2008/66/ES ze dne 30. června 2008, kterou se mění směrnice Rady 91/414/EHS za účelem zařazení účinných látek bifenoxu, diflufenikanu, fenoxapropu-P, fenpropidinu a chinoklaminu (Úř. věst. 2008, L 171, s. 9), stanoví:

„Odchylně od odstavce 1 členské státy v souladu s jednotnými zásadami stanovenými v příloze VI směrnice [Rady] 91/414/EHS [ze dne 15. července 1991 o uvádění přípravků na ochranu rostlin na trh (Úř. věst. 1991, L 230, s. 1; Zvl. vyd. 03/011, s. 332)] nově zhodnotí každý povolený přípravek na ochranu rostlin obsahující bifenox, diflufenikan, fenoxaprop-P, fenpropidin a chinoklamin jako jedinou účinnou látku, nebo jako jednu z několika účinných látek, které byly všechny nejpozději do 31. prosince 2008 uvedeny v příloze I směrnice 91/414/EHS, a to na základě dokumentace splňující požadavky přílohy III uvedené směrnice a při zohlednění části B údajů v příloze I uvedené směrnice, které se týkají bifenoxu, diflufenikanu, fenoxapropu-P, fenpropidinu a chinoklaminu. Na základě tohoto hodnocení určí, zda přípravek splňuje podmínky stanovené v čl. 4 odst. 1 písm. b), c), d) a e) směrnice 91/414/EHS.

[…]“

Směrnice 2008/69

4 Bod 7 odůvodnění směrnice 2008/69 uvádí:

„Aniž jsou dotčeny závazky stanovené směrnicí 91/414/EHS jako důsledek zařazení účinné látky do přílohy I, mělo by být členským státům po zařazení poskytnuto šestiměsíční období, ve kterém přezkoumají stávající povolení přípravků na ochranu rostlin obsahujících účinné látky uvedené v příloze, aby bylo zajištěno splnění požadavků stanovených směrnicí 91/414/EHS, zejména ustanovení článku 13 uvedené směrnice a příslušných podmínek stanovených v příloze I. Členské státy by měly v případě potřeby měnit, nahrazovat nebo odnímat stávající povolení v souladu s ustanoveními směrnice 91/414/EHS. Odchylně od výše stanovené lhůty by pro předložení a zhodnocení úplné dokumentace podle přílohy III pro každý přípravek na ochranu rostlin a pro každé určené použití mělo být v souladu s jednotnými zásadami stanovenými ve směrnici 91/414/EHS poskytnuto delší období.“

5 Článek 3 směrnice 2008/69 stanoví:

„1. V souladu se směrnicí 91/414/EHS členské státy do 30. června 2009 v případě potřeby změní nebo odejmou stávající povolení pro přípravky na ochranu rostlin obsahující účinné látky uvedené v příloze.

Do tohoto dne zejména ověří, zda jsou splněny podmínky přílohy I uvedené směrnice týkající se účinných látek uvedených v příloze, s výjimkou podmínek stanovených v části B údajů o těchto účinných látkách, a zda držitelé povolení mají dokumentaci či přístup k dokumentaci splňující požadavky přílohy II uvedené směrnice v souladu s podmínkami článku 13 uvedené směrnice.

2. Odchylně od odstavce 1 členské státy v souladu s jednotnými zásadami stanovenými v příloze VI směrnice 91/414/EHS nově zhodnotí každý povolený přípravek na ochranu rostlin obsahující jednu z účinných látek uvedených v příloze jako jedinou účinnou látku, nebo jako jednu z několika účinných látek, které byly všechny nejpozději do 31. prosince 2008 uvedeny v příloze I směrnice 91/414/EHS, a to na základě dokumentace splňující požadavky přílohy III uvedené směrnice a při zohlednění části B údajů v příloze I uvedené směrnice, které se týkají účinných látek uvedených v příloze. Na základě tohoto hodnocení určí, zda přípravek splňuje podmínky stanovené v čl. 4 odst. 1 písm. b), c), d) a e) směrnice 91/414/EHS.

[…]“

Směrnice 2008/70/ES

6 Článek 3 odst. 2 směrnice Komise 2008/70/ES ze dne 11. července 2008, kterou se mění směrnice 91/414 za účelem zařazení účinné látky tritosulfuronu (Úř. věst. 2008, L 185, s. 40), stanoví:

„Odchylně od odstavce 1 členské státy v souladu s jednotnými zásadami stanovenými v příloze VI směrnice 91/414/EHS nově zhodnotí každý povolený přípravek na ochranu rostlin obsahující tritosulfuron jako jedinou účinnou látku, nebo jako jednu z několika účinných látek, které byly všechny nejpozději do 30. listopadu 2008 uvedeny v příloze I směrnice 91/414/EHS, a to na základě dokumentace splňující požadavky přílohy III uvedené směrnice a při zohlednění části B údajů v příloze I uvedené směrnice, které se týkají tritosulfuronu. Na základě tohoto hodnocení určí, zda přípravek splňuje podmínky stanovené v čl. 4 odst. 1 písm. b), c), d) a e) směrnice 91/414/EHS.

[…]“

Směrnice 2010/28/EU

7 Článek 3 odst. 2 směrnice Komise 2010/28/EU ze dne 23. dubna 2010, kterou se mění směrnice 91/414 za účelem zařazení účinné látky metalaxylu (Úř. věst. 2010, L 104, s. 57), stanoví:

„Odchylně od odstavce 1 členské státy v souladu s jednotnými zásadami stanovenými v příloze VI směrnice 91/414/EHS nově zhodnotí každý povolený přípravek na ochranu rostlin obsahující metalaxyl jako jedinou účinnou látku, nebo jako jednu z několika účinných látek, které byly všechny nejpozději do 30. června 2010 uvedeny v příloze I směrnice 91/414/EHS, a to na základě dokumentace splňující požadavky přílohy III uvedené směrnice a při zohlednění části B údajů v příloze I uvedené směrnice, které se týkají metalaxylu. Na základě tohoto hodnocení určí, zda přípravek splňuje podmínky stanovené v čl. 4 odst. 1 písm. b), c), d) a e) směrnice 91/414/EHS.

[…]“

Spor v původním řízení a předběžné otázky

8 Dne 14. ledna 2009 podala společnost Sharda podle čl. 3 odst. 2 směrnice 2008/69 žádost o nové zhodnocení povolení vydaného pro uvedení na trh přípravku na ochranu rostlin „Core“, který obsahoval difenokonazol, jednu z účinných látek uvedených v příloze této směrnice. Této žádosti bylo příslušnými vnitrostátními orgány vyhověno.

9 Společnost Syngenta podala správní opravný prostředek k Secretaría General Técnica del Ministerio de Medio Ambiente, Rural y Marino (technický generální sekretariát ministerstva životního prostředí a venkovského a mořského hospodářství, Španělsko), směřující k odnětí povolení uděleného pro přípravek na ochranu rostlin „Core“. Podle společnosti Syngenta byla žádost o nové zhodnocení tohoto přípravku podána po 31. prosinci 2008, což byl podle ní poslední den k předložení takové žádosti o nové zhodnocení podle čl. 3 odst. 2 směrnice 2008/69. Rozhodnutím ze dne 20. ledna 2011 uvedený technický generální sekretariát tento opravný prostředek zamítl.

10 Společnost Syngenta podala proti tomuto rozhodnutí žalobu k Tribunal Superior de Justicia de Madrid (Vrchní soud v Madridu, Španělsko), který rozsudkem ze dne 25. října 2013 zrušil postup nového zhodnocení přípravku na ochranu rostlin „Core“ z důvodu, že žádost o nové zhodnocení byla podána po uplynutí lhůty stanovené v čl. 3 odst. 2 směrnice 2008/69.

11 Společnost Sharda podala kasační opravný prostředek proti tomuto rozsudku k Tribunal Supremo (Nejvyšší soud, Španělsko), přičemž tvrdila, že datum uvedené v tomto čl. 3 odst. 2 nebrání podání žádostí o nové zhodnocení po 31. prosinci 2008.

12 Společnost Syngenta uplatňovala argument, že vzhledem k tomu, že čl. 3 odst. 2 směrnice 2008/69 představuje kogentní ustanovení, které nelze vykládat jinak, nemělo být žádosti o nové zhodnocení předložené společností Sharda dne 14. ledna 2009, tedy po uplynutí posledního dne stanoveného v tomto ustanovení, nikdy vyhověno.

13 Předkládající soud má za to, že pro rozhodnutí sporu, který mu byl předložen, je nezbytné určit, zda lhůta stanovená v uvedeném čl. 3 odst. 2 je pevnou lhůtou, či zda se jedná o lhůtu, kterou mohou členské státy prodloužit z objektivních důvodů vyšší moci nebo podle jejich vnitrostátního práva.

14 Za těchto podmínek se Tribunal Supremo (Nejvyšší soud) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

„1) Musí být datum 31. prosince 2008, uvedené v čl. 3 odst. 2 španělské jazykové verze směrnice [2008/69], chápáno jako poslední den lhůty pro provedení nového zhodnocení členskými státy, nebo jako poslední den pro zařazení účinných látek, které mají být nově zhodnoceny, na seznam v příloze I směrnice [91/414], či jako poslední den k podání příslušné žádosti o zařazení?

2) Označuje výraz ‚nejpozději do 31. prosince 2008‘, uvedený v čl. 3 odst. 2 směrnice 2008/69, pevnou lhůtu z důvodu cíle sledovaného systémem zavedeným směrnicí 91/414, která brání tomu, aby ji členské státy prodloužily a stanovily její uplynutí po datu následujícím po dni uvedeném ve směrnici [2008/69]?

3) Pro případ, že předmětná lhůta může být prodloužena, lze ji prodloužit z objektivních důvodů vyšší moci, nebo vzhledem k tomu, že povinnost podle článku 3 je určena členským státům, ji mohou členské státy prodloužit v souladu se svými vnitrostátními předpisy dle předpokladů a požadavků, které z nich vyplývají?“

K předběžným otázkám

K první otázce

15 Podstatou první otázky předkládajícího soudu je, zda čl. 3 odst. 2 první pododstavec směrnice 2008/69 musí být vykládán v tom smyslu, že datum 31. prosince 2008, které uvádí, představuje pro již povolený přípravek na ochranu rostlin obsahující jednu z účinných látek uvedených v příloze této směrnice lhůtu, kterou mají členské státy na to, aby provedly nové zhodnocení tohoto přípravku na ochranu

rostlin stanovené v tomto čl. 3 odst. 2 prvním pododstavci, nebo lhůtu pro podání příslušné žádosti o nové zhodnocení, či nejzazší datum, ke kterému musí být na seznam uvedený v příloze I směrnice 91/414 zařazeny všechny účinné látky obsažené v tomto přípravku na ochranu rostlin kromě látek uvedených v příloze směrnice 2008/69, aby vznikla povinnost provést nové zhodnocení uvedeného přípravku.

16 Článek 3 odst. 2 první pododstavec směrnice 2008/69, jehož výklad je požadován, stanoví, že „členské státy v souladu s jednotnými zásadami stanovenými v příloze VI směrnice 91/414/EHS nově zhodnotí každý povolený přípravek na ochranu rostlin obsahující jednu z účinných látek uvedených v příloze jako jedinou účinnou látku, nebo jako jednu z několika účinných látek, které byly všechny nejpozději do 31. prosince 2008 uvedeny v příloze I směrnice 91/414/EHS“.

17 Jak uvádí předkládající soud, je třeba konstatovat, že existuje nesoulad mezi zněním španělské jazykové verze čl. 3 odst. 2 prvního pododstavce směrnice 2008/69 a zněním v jiných jazykových verzích.

18 Španělská jazyková verze tohoto ustanovení, podle které „todo producto fitosanitario autorizado […] será objeto de una nueva evaluación, a más tardar, el 31 de diciembre de 2008“, totiž zřejmě vede k výkladu, podle kterého datum 31. prosince 2008 představuje nejzazší lhůtu, která náleží členským státům k provedení nového zhodnocení ve smyslu tohoto ustanovení, týkajícího se každého povoleného přípravku na ochranu rostlin obsahujícího jednu z účinných látek uvedených v příloze této směrnice, jako jedinou účinnou látku nebo společně s jinými účinnými látkami, uvedenými v příloze I směrnice 91/414.

19 Verze čl. 3 odst. 2 prvního pododstavce směrnice 2008/69 v německém jazyce („die sämtlich bis spätestens 31. Dezember 2008 in Anhang I der Richtlinie 91/414/EWG aufgeführt waren“), anglickém jazyce („all of which were listed in Annex I to Directive 91/414/EEC by 31 December 2008 at the latest“) a francouzském jazyce („toutes inscrites à l’annexe I směrnice 91/414/CEE au plus tard le 31. décembre 2008“) naopak vedou k výkladu, podle něhož se datum 31. prosince 2008 vztahuje k zařazení účinných látek obsažených v povoleném přípravku na ochranu rostlin, který má být předmětem nového zhodnocení členskými státy podle ustanovení uvedeného čl. 3 odst. 2. Tak je tomu také zejména v případě jazykových verzí tohoto ustanovení v řečtině, italštině a nizozemštině.

20 Konkrétně znění všech těchto jazykových verzí s výjimkou verze ve španělském jazyce uvádějí, že dotčený přípravek na ochranu rostlin musí být předmětem nového zhodnocení, pokud všechny aktivní látky, které obsahuje, spolu s látkami uvedenými v příloze směrnice 2008/69, byly zařazeny do přílohy I směrnice 91/414 nejpozději dne 31. prosince 2008.

21 Je třeba připomenout, že podle ustálené judikatury Soudního dvora platí, že formulace použitá v jedné z jazykových verzí ustanovení unijního práva nemůže sloužit jako jediný základ pro výklad tohoto ustanovení ani jí nemůže být v tomto ohledu přiznána přednostní povaha vzhledem k jiným jazykovým verzím. Nezbytnost jednotného použití a tím i jednotného výkladu aktu Unie totiž vylučuje, aby byl posuzován izolovaně v jedné ze svých jazykových verzí, ale vyžaduje, aby byl vykládán podle celkové systematiky a účelu právní úpravy, jejíž je součástí (viz zejména rozsudky ze dne 27. října 1977, Bouchereau, 30/77, EU:C:1977:172, bod 14, a ze dne 17. března 2016, Kødbranchens Fællesråd, C-112/15, EU:C:2016:185, bod 36).

22 V tomto ohledu je zaprvé třeba podotknout, že směrnice 2008/69 vstoupila v platnost dne 1. ledna 2009. Bylo by neslučitelné s časovou působností této směrnice vykládat čl. 3 odst. 2 první pododstavec této směrnice tak, že vyžaduje, aby byla provedena nová zhodnocení ve smyslu tohoto ustanovení či aby žádosti o příslušné nové zhodnocení byly podány nejpozději dne 31. prosince 2008, tedy před dnem vstupu uvedené směrnice v platnost.

23 Zadruhé je třeba podotknout, že bod 7 odůvodnění směrnice 2008/69 stanoví lhůtu šesti měsíců, od níž je třeba se odchýlit pro účely předložení a zhodnocení úplné dokumentace, stanovené v čl. 3 odst. 2 této směrnice. Tato lhůta začíná plynout podle první věty tohoto bodu odůvodnění od zařazení účinné látky do přílohy I směrnice 91/414, tedy od vstupu v platnost směrnice 2008/69, která stanoví toto zařazení. Vzhledem k tomu, že posledně uvedená směrnice vstoupila v platnost dne 1. ledna 2009, vztahuje se její bod 7 odůvodnění k předložení a zhodnocení úplné dokumentace, které jsou uvedeny v čl. 3 odst. 2 uvedené směrnice, po 30. červnu 2009. Z toho vyplývá, že datum 31. prosince 2008 uvedené v čl. 3 odst. 2 směrnice 2008/69 nemůže představovat lhůtu stanovenou pro nové zhodnocení přípravku na ochranu rostlin ve smyslu tohoto ustanovení.

24 Zatřetí, jak uvedla Komise v písemném vyjádření, je třeba poukázat na směrnice 2008/66, 2008/70 a 2010/28, které stejně jako směrnice 2008/69 mění směrnici 91/414 s cílem doplnit do její přílohy I účinné látky a všechny obsahují čl. 3 odst. 2, který se liší od čl. 3 odst. 2 směrnice 2008/69 pouze pokud jde o datum a o účinné látky, kterých se týká. Znění čl. 3 odst. 2 každé z těchto směrnic, včetně jejich verzí ve španělském jazyce, odpovídá znění jazykových verzí čl. 3 odst. 2 směrnice 2008/69, uvedených v bodě 19 tohoto rozsudku, z kterého jasně vyplývá, že datum stanovené pro každý z těchto článků 3 odst. 2 představuje nejzazší den, ke kterému musí být na seznam uvedený v příloze I směrnice 91/414 zařazeny všechny účinné látky obsažené v přípravku na ochranu rostlin obsahujícím mimo jiné některou z účinných látek uvedených v příloze každé z těchto směrnic, aby vznikla povinnost provést nové zhodnocení tohoto přípravku.

25 Vzhledem ke všem výše uvedeným úvahám je třeba odpovědět na první otázku tak, že čl. 3 odst. 2 první pododstavec směrnice 2008/69 musí být vykládán v tom smyslu, že datum 31. prosince 2008, které uvádí, představuje pro již povolený přípravek na ochranu rostlin, obsahující jednu z účinných látek uvedených v příloze této směrnice, nejzazší datum, ke kterému musí být na seznam uvedený v příloze I směrnice 91/414 zařazeny všechny účinné látky, které obsahuje tento přípravek na ochranu rostlin, kromě látek uvedených v příloze směrnice 2008/69, aby vznikla povinnost provést nové zhodnocení uvedeného přípravku, stanovená v tomto čl. 3 odst. 2 prvním pododstavci.

Ke druhé a třetí otázce

26 Druhá a třetí předběžná otázka se zakládají na premise, podle které datum 31. prosince 2008 stanovené v čl. 3 odst. 2 směrnice 2008/69 odpovídá lhůtě pro podání žádosti o provedení nového zhodnocení přípravku na ochranu rostlin uvedeného v tomto ustanovení. Z odpovědi na první otázku však vyplývá, že předmětné datum takové lhůtě neodpovídá.

27 Z toho vyplývá, že na druhou a třetí otázku položenou předkládajícím soudem není namístě odpovídat.

K nákladům řízení

28 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (devátý senát) rozhodl takto:

Článek 3 odst. 2 první pododstavec směrnice Komise 2008/69/ES ze dne 1. července 2008, kterou se mění směrnice Rady 91/414/EHS za účelem zařazení účinných látek klofentezinu, dikamby, difenokonazolu, diflubenzuronu, imazachinu, lenacilu, oxadiazonu, pikloramu a pyriproxyfenu, musí být vykládán v tom smyslu, že datum 31. prosince 2008, které uvádí, představuje pro již povolený přípravek na ochranu rostlin obsahující jednu z účinných látek uvedených v příloze této směrnice

nejzazší datum, ke kterému musí být na seznam uvedený v příloze I směrnice Rady 91/414/EHS ze dne 15. července 1991 o uvádění přípravků na ochranu rostlin na trh zařazeny všechny účinné látky, které obsahuje tento přípravek na ochranu rostlin, kromě látek uvedených v příloze směrnice 2008/69, aby vznikla povinnost provést nové zhodnocení uvedeného přípravku, stanovená v tomto čl. 3 odst. 2 prvním pododstavci.

Podpisy.